

Bo Gustafsson

Inledning till *Politiska skrifter av Mao Tse-tung*

Under 1960-talets andra hälft skrev Bo Gustafsson förord och efterskrifter till många ”klassiker”, såsom böcker och antologier med texter av Marx-Engels, Rosa Luxemburg, Lenin, Stalin (!)¹ och Mao. Denna text skrev Bo G som inledning till ett urval Mao-skrifter som kom ut 1967.

Den äldre stavning av kinesiska namn som Bo G använde sig av har bibehållits nedan, men i vissa fall anges den moderna stavningen inom [].

Samtliga noter nedan är tillfogade av undertecknad och efter artikeln ges lästips.

Martin F

En gammal kinesisk fabel, ”Den dåraktige gubben som grävde bort bergen”, berättar om en man som framför sitt hus hade två stora berg, Taihang och Wangwu, som stod hindrande i vägen. Gubben kallade på sina söner och med hacka i hand började de att beslutsamt gräva upp de två bergen. En annan gammal man, Den vise gubben, såg deras mödosamma arbete. ”Så dåraktiga ni är”, sade han. ”Inte kan ni som är så få gräva upp de där två stora bergen.” Då svarade den dåraktige gubben: ”När jag dör kommer mina söner att fortsätta. När de dör fortsätter mina sonsöner och därefter deras söner och sonsöner och så vidare i evighet. Visst är bergen höga. Men de kan inte bli högre. Tvärtom blir de lägre för varje tag vi gräver. Varför skulle inte vi kunna få bort dem?” Och eftersom han sålunda visste att han hade rätt, fortsatte han att gräva, dag ut och dag in. När Gud såg hans fasta beslutsamhet rördes han och han sände ned två änglar till jorden, som tog bergen på ryggen och flög bort med dem.

Denna fabel erinrar om förhållandena i det gamla Kina. Två stora berg vilade med förkrossande tyngd på Kina: den inhemska feodalismen och den utländska kolonialismen. Till råga på allt hade de två ingått en allians: det kinesiska folket led inte bara under trycket av ett antikverat samhällssystem utan av ett antikverat samhällssystem, vars förtryckande och parasitära karaktär framhävdes av den kolonialistiska överbyggnad som de imperialistiska staterna tvingat på Kina. Från och med Opiumkriget och Nankingfördraget 1842 då England inledde raden av de s. k. unequal treaties med Kina och fram till 1911 förskaffade sig de imperialistiska staterna — England, Frankrike, USA, Tyskland, Ryssland, Japan kontroll över Kinas tulluppbörd, utrikeshandel, kommunikationer och bankväsen. De lyckades inte stycka upp Kina. Landet var, som den tyske generalen von Waldersee observerade kring sekelskiftet, helt enkelt för stort för den uppgiften. Men de lyckades förvandla Kina till en halvkoloni, vilket i sin tur tenderade att konservera det bestående halvfeodala systemet med dess härskande klasser och grupper: godsägare, ockrare, byråkrater, militarister och comprador-köpmän.

Låt oss göra ett tankeexperiment. Föreställ er att utländska krigskepp patrullerar Göta Kanal (Yang tse-kiang); att Stockholm, Göteborg, Malmö och ytterligare några städer har avspärrade engelska, amerikanska och franska kvarter med anslag om att ”Hundar och svenskar äger ej tillträde!” (fördragshamnarna); att utlänningar bestämmer den svenska tullpolitiken, övervakar och för egen del tar hand om en stor del av tulluppbörden; att Riddarholmen och Drottningholms slott (Sommarpalatset i Peking) har bränts ned och plundrats av utländska trupper, som därefter stationerats i huvudstaden; att Tyskland (Japan) har lagt beslag på Gotland och Öland

¹ Se [Inledning till Kapitalet av Karl Marx](#), [Förord till Klasstriderna i Frankrike 1848-1850](#), [Rosa Luxemburg och ”Socialdemokratins kris”](#) och [Efter trettio år \(efterskrift till Stalins ”Om den dialektiska och historiska materialismen”\)](#)

(Taiwan och Pescadorerna), medan England och Ryssland (Japan och Ryssland) strider om inflytandet i Norrland (Manchuriet); att den svenska regeringen (Manchuregimen) stötts upp av utländska maktens penningförstärkningar mot hög ränta — och att slutligen landet sakta men säkert faller sönder i kampen mellan inbördes rivaliserande landshövdingar (provinsguvernörer och krigsherrar), som mutas av än den ena än den andra stormakten.

Denna bild motsvarar tämligen exakt Kinas läge strax före första världskriget. Man kan förstå att kineserna var angelägna om att ändra på bilden och att de inte hyste någon större kärlek till den arkitekt som ritat den: imperialismen. Alla patriotiska kineser ville göra något för att rädda landet, t. o. m. de mer upplysta bland de kejserliga byråkraterna. Men alla vägar var inte öppna. Det fick Kan Yu-kwei och hans ”Samfund för rikets frälsning” erfara, när de 1898 föreslog en del moderata reformer, som att avskaffa det traditionella examinationssystemet, införa moderna skolor o.s.v. De fängslades, drevs i landsflykt eller avrättades. Deras och andras erfarenheter visade, att det kinesiska självhärskardömet inte kunde reformeras. Det kunde bara störtas. Den slutsatsen drog också Dr Sun Yat-sen och hans liberala meningsfränder. När de 1911 lyckades kasta Manchudynastin över ända och införa republiken, så trodde de att de sprängt vägen fri för det kinesiska samhällets fortsatta utveckling. Revolutionen var nödvändig. Men den var otillräcklig. Sun Yat-sen och hans 1912 bildade Kuo Min Tang-parti (KMT / modern stavning: *Guomindang*) förmådde faktiskt inte förverkliga en enda av sina framstegsvänliga Tre Principer, varken nationalismen, demokratin eller välfärden. Varför?

Den frågan ställde sig också en ung bondestudent i staden Changsha i provinsen Hunan, den stora genomfartsleden i Kina inte bara för nya arméer utan också nya idéer. Hans namn var Mao Tse-tung [Mao Zedong]. Han anslöt sig för en tid till Sun Yat-sens revolutionsarmé, när den svepte fram över landet. Men efter egna erfarenheter, studier och reflexioner kom han fram till att Sun Yat-sen och KMT inte kunde rädda Kina. Sedan han studerat de kinesiska klassikerna och de västerländska tänkarna Rousseau, Montesquieu, Adam Smith, Darwin, Spencer och J. S. Mill, vägt dem och befunnit dem för lätta, vände han sig till Marx', Engels' och Lenins lära. Han gjorde det efter moget övervägande. Sun Yat-sens borgerligt-demokratiska revolution hade misslyckats eller stannat på halva vägen. Den hade visserligen förmått avskaffa det kejserliga självhärskardömet — men bara för att bereda vägen för de lokala krigsherrarnas nya självhärskardömen i miniatyr: den hade inte kunnat häva Kinas halvkoloniala och halvfeodala status. Detta speglade svagheten hos den sociala kraft som burit fram 1911 års revolution: den kinesiska kapitalismen. Det bestående byråkrat-feodala systemet hade tillåtit uppkomsten av små skott av den kinesiska varianten av kapitalism. Men den utländska imperialismen hade nogsamt sett till att skotten bara förblev skott. Den kinesiska kapitalismen och liberalismen var alltså för svag för att kunna bryta feodalismen och kolonialismen och leda nationen fram till borgerlig demokrati och nationell självständighet. Men om inte borgarklassen i Kina kunde fullgöra sin historiska mission, vem skulle då göra det? Problemet föreföll olösligt. Så inträffade det med ens en världsomvälvande händelse som öppnade en väg: oktoberrevolutionen i Ryssland 1917. Den slog gnistor i Kina såväl som i andra asiatiska länder. Den utländska kapitalismen i imperialismens skepnad hade inget intresse av att ändra det bestående Kina: det var alltför lukrativt. Den inhemska kapitalismen var för svag för att kunna erbjuda kineserna någon större lockelse. Vad var naturligare än att knyta förhoppningarna till det nya samhällssystem och den nya härskande klass — proletariet — som i Ryssland proklamerade ett slut på all den utsugning, all den nöd och alla de lidanden som det kinesiska folket fått sin beskärda del av. Visserligen var socialismen i Ryssland ännu 1917 och de närmaste åren därefter inte mycket mer än en förhoppning. Och det kinesiska proletariet var siffermässigt ännu mindre än det ryska. Men när valmöjligheterna är begränsade, är det lätt att välja. Det unga Kina befann sig vid denna tid i ungefär samma predikament som Wu Sung på Chingyang-bron: antingen måste de slå tigern eller också skulle tigern äta upp dem. Vad tigern syftade till visade sig ganska snart. På freds-

konferensen i Versailles kom Clemenceau, Lloyd George och andra imperialister överens om att ”skänka” Shantungprovinsen i Kina till Japan. När nyheten om detta nådde Peking utropade Kinas då två ledande marxister, Chen Tu-hsiu [Chen Duxiu] och Li Ta-chao [Li Dazhao]: ”Detta är fortfarande en rövarvärld!” De var inte ensamma om detta omdöme. Med dem förenade sig inte bara professor Li's filosofiske biblioteksassistent Mao Tse-tung utan en stor och växande del av Kinas unga intellektuella. Det halvkoloniala och halvfeodala Kina kunde uppnå nationell självständighet och demokrati bara under ledning av landets revolutionära arbetare, bönder och intellektuella och i förbund med den nya socialistiska stat som växte fram väster om Kina. Så drev de två hävstångarna socialismen och imperialismen, symboliserade av den socialistiska revolutionen i Ryssland 1917 och den imperialistiska freden i Versailles 1919, fram en väldig rörelse i Kina som solidariserade sig med socialismen och opponerade sig mot imperialismen, nämligen 1919 års s. k. 4-majrörelse. I den rörelsen sögs också Mao Tse-tung med. Ur den framgick den moderna kinesiska revolutionen. Li Ta-chao sammanfattade i mars 1921 de moderna kinesiska revolutionärernas ståndpunkt:

Andra nationer har utvecklats från kapitalism till socialism. Om vi nu börjar från samma punkt som de och följer i deras spår, så skulle det vara som att börja livet från allra första början medan de andra redan har nått mogen ålder ... Därför kan vi överleva och anpassa oss här i världen endast genom att göra vårt yttersta för att utveckla socialismen.

II

Mao Tse-tung var en av de tolv som strax därefter — på sommaren 1921 — i flickskolan Po-ai i franska kvarteret i Shanghai bildade Kinas kommunistiska parti (KKP). De följande brottstyckena ur Maos författarskap avser att ge en bild av Mao Tse-tungs, KKP:s och den kinesiska revolutionens utveckling sedan dess, med tonvikt på sådana sidor som kan anses ha mer allmän betydelse. Några punkter kan förtjäna att framhävas. Mao Tse-tung anfördes ledningen av KKP först i januari 1935, då han valdes till partiordförande på Tsun-yi-konferensen. Det var i början av den långa marschen från de revolutionära baserna i södra Kina till Shensi i nordväst. Mellan 1921 och 1935 låg fjorton hårda och händelserika år. Under periodens första del — 1921 till 1927 — samarbetade KKP med KMT. Det var helt naturligt. Eftersom Kina var halv-feodalt och halvkolonialt hade både de kinesiska proletärerna representerade av KKP — och de kinesiska kapitalisterna representerade av KMT — ett objektivt intresse av att samarbeta för att bekämpa feodalismen och kolonialismen. På dagordningen stod inte i första hand den socialistiska utan den nationellt-demokratiska revolutionen. När den sistnämnda var förverkligad, skulle vägarna skilja sig: kapitalisterna skulle vilja göra halt, medan landsbygdens och städernas proletärer skulle vilja gå vidare för att förverkliga sitt maximiprogram, d. v. s. socialismen. Men det hindrade inte, att de två klasserna gick samman, så länge vägen var gemensam. Det gjorde man också. Men redan från början förekom friktioner. Också det var naturligt, eftersom KMT och KKP byggde på helt olika samhällsklasser och KMT inte bara omfattade framstegsvänliga demokrater utan också reaktionärer, som var benägna att kompromissa och samarbeta med de feodala godsägarna, krigsherrarna och kolonialisterna. När därför KKP började växa KMT över huvudet, slog KMT till. KMT leddes då av Chiang Kai-shek, som efter en kontrarevolutionär kupp ryckte till sig hela makten och utlöste en vit terror som inom kort hade krävt hundratusentals arbetares, bönders och intellektuellas liv, därav de flesta kommunister.

Den följande kontrarevolutionära perioden från 1927 till 1934 blev därför en avgörande tid för KKP. Det var under den tiden som Mao Tse-tungs linje för den kinesiska revolutionen hamrades ut. Redan tidigt insåg han samhällets karaktär, kraftförhållandena mellan klasserna och klasskampens former i det dåtida Kina, att revolutionen måste bygga på bönderna, på revolutionära baser på landsbygden och på väpnad kamp i guerillakrigets form. Men den dåvarande partiledningen hade i allmänhet föga förståelse för detta. Under ledning av Li Li-san, Wang Ming m. fl. praktiserades i stället en oböjlig och dogmatisk ”vänster”-linje som var

nära att förinta partiet. Först efter det att också partiledningen flyttat över till de revolutionära basområden, som Mao Tse-tung, Chu Teh m. fl. byggt upp i och omkring provinsen Kiangsi i Sydchina, och den långa strategiska reträtten mot norr därefter anträtts på hösten 1934, drog partiledningen de nödvändiga politiska och organisatoriska slutsatserna. Den naturliga konsekvensen blev då, att den framgångsrika linje som Mao framhärdat i segrade och att Mao själv valdes till partiledare.

Före den tiden befann sig Mao ofta i underläge i partiet, men efter den tiden sällan eller aldrig. Det är inte heller särskilt förvånande. Ty under motståndskriget mot Japan, som inleddes med att japanerna ockuperade Kina 1937, och under det därpå följande befrielsekriget 1946-1949 ökades hans prestige ytterligare. KMT degenererade under Chiang Kai-shek alltmer till ett korrumpert, fascistiskt rövarband, medan initiativet och ledarskapet i stället övergick till KKP och Mao Tse-tung. Vad det var för krafter som stod emot varandra i Kina före 1949 framgår med grafisk skärpa av ett par samtida källor. Om förhållandena i Chiang Kai-sheks KMT-armé rapporterade KMT:s egen officiella nyhetsbyrå:

”Hsu Cheng-kun anklagades för att ha tillskansat sig militära livsmedelsförråd och orsakat 105 rekryters död, för mord på kompanichefen Wei Chao-jen, för att ha begravt rekryten Tai Chung-shan levande samt diverse andra förseelser... Löjtnant Feng Tsun anklagades för att i ond avsikt ha misshandlat rekryten Sun Chiu-hsun, torterat en släkting till honom och pressat ut 10 000 yuan. Kapten Li Po-chien anklagades för att ha tillskansat sig militära livsmedelsförråd, orsakat Li Cheng-chins och andra rekryters död genom fysisk tortyr, utpressning uppgående till 197 000 yuan och för att ha lemläst rekryten Tseng Hsien-feng” (Citerat av White-Jacoby, *Thunder out of China* (New York 1946, s. 275)

Om Mao Tse-tungs befrielsearmé skrev den amerikanske diplomaten J. P. Davies i ett memorandum den 7 november 1944, tryckt i amerikanska utrikesdepartementets vitbok om USA och Kina (Washington 1949)

Den kommunistiska tillväxten har sedan 1937 försiggått i nästan geometrisk serie. Från att ha kontrollerat ungefär hundra tusen kvadratkilometer med en befolkning på en och en halv miljon har de expanderat till omkring 850 tusen kvadratkilometer med en befolkning på omkring 90 miljoner. Och de kommer att fortsätta att växa. Skälet till denna fenomenala vitalitet och styrka är enkel och grundläggande. Det är masstöd, massdeltagande. De kommunistiska regeringarna och arméerna är de första regeringar och arméer i modern kinesisk historia som har positivt och utbrett folkligt stöd. De åtnjuter detta stöd emedan regeringarna och arméerna faktiskt är folkets.

Därför blev slutuppgörelsen mellan KKP och KMT kortare än någondera parten hade väntat. Trots att Chiang Kai-shek i utgångsläget kontrollerade 2/3 av Kinas befolkning, hade en armé som var tre gånger så stor som och mycket bättre utrustad än folkets befrielsearmé och dessutom stöddes ekonomiskt och militärt av USA blev det Chiang och inte Mao som jagades ut ur Kina. Det var en slående illustration till hur en ”ståltiger” kan förvandlas till en ”papperstiger” av en materiellt underlägsen men moraliskt överlägsen motståndare, som militärt förstår att omvandla sin egen strategiska underlägsenhet till strategisk överlägsenhet genom att se till att ständigt hålla sig i taktiskt överläge. När Mao Tse-tung i oktober 1949 utropade Folkrepubliken Kina var den nationellt-demokratiska revolutionen i Kina fullbordad. Men eftersom denna revolution letts av Kinas landsbygds- och stadsproletariat kunde den inom kort avlösas av en ny revolution, den socialistiska, som fortfarande pågår — även den under Mao Tse-tungs signatur.

III

På denna punkt kan det vara lämpligt att ställa frågan: vad är då detta som kineserna kallar Mao Tse-tungs tänkande? Mao själv har aldrig ställt några anspråk på att hans filosofiska och politiska teorier skulle bilda ett sammanhängande system. Inte desto mindre är det väl klart,

att ”maoismen” är minst lika enhetlig och nyskapande som leninismen. En karakteristik, som formulerades av Lu Ting-yi på KKP:s 30-årsdag 1951, träffar otvivelaktigt något väsentligt:

Mao Tse-tungs teori för den kinesiska revolutionen är en ny utveckling av marxismen-ininismen i de koloniala och halv-koloniala ländernas revolutioner.

Men vari består då denna nya utveckling? Innan vi försöker besvara den frågan måste vi faktiskt konstatera, att det originella i Maos författarskap inte inskränker sig till det som täcks av den koloniala revolutionens teori och praktik. Som framgår av den följande antologins första del — REVOLUTIONENS ALGEBRA — innehåller Maos filosofiska tänkande element som inte finns alls eller vanligare — endast finns antydda hos Marx, Engels och Lenin. I sin kunskapsteori står Mao Lenin mycket nära, men mer den Lenin som skrev ”Filosofiska anteckningar” än den Lenin som skrev ”Materialism och empiriokriticism”. Maos kunskapsteori visar, att marxismen som Lenin uttryckte det ”står närmare den kloka idealismen än den dumma materialismen”. Det är nämligen inte bara så, att materia kan omvandlas till medvetande, utan medvetande kan också omvandlas till materia och i den betydelsen kan medvetandet sägas *skapa* verkligheten (se den inledande uppsatsen). Av denna uppfattning följer också den utomordentligt höga uppskattning av det medvetna och subjektiva elementet i den politiska kampen som går igen hos Mao. Men det centrala i Maos filosofi är naturligtvis analysen av motsättningarna och hans vidareutveckling av Lenins distinktion mellan antagonistiska och icke-antagonistiska motsättningar. Om man jämför exempelvis Maos behandling av dialektiken i uppsatsen ”Om motsättningar” med Stalins ungefär samtidigt författade essä ”Om den dialektiska och historiska materialismen”, slås man av hur mycket mer systematisk, djupare och subtilare Mao är. Och distinktionen mellan antagonistiska och icke-antagonistiska motsättningar, som spelar en så stor roll i antologins näst sista stycke, återfinns inte alls hos Stalin. Det kan kanske tyckas att en sådan distinktion bara har abstrakt intresse. Men så är det inte. Tvärtom har den en alldeles utomordentligt praktisk betydelse. Låt oss ta två exempel. Motsättningen mellan kapitalism och socialism är i allmänhet en antagonistisk motsättning, som endast kan lösas genom klasskamp i mycket tillspetsade former. Men i Kina gick omvandlingen från kapitalism till socialism mycket smidigt och i stort sett konfliktfritt, emedan kapitalismen var mycket svag och statsmakten redan innehades av arbetarna och bönderna. Eller ta å andra sidan revolten i Ungern 1956. Motsättningarna inom ett socialistiskt samhälle är — eller bör — vara icke-antagonistiska, eftersom de antagonistiska klasserna upphävs i och med den socialistiska revolutionen. Men om revolutionen inte drivs vidare så att klasskillnaderna verkligen upphävs, om inte demokratin utvecklas och om partiet förlorar kontakten med folket och tenderar att bli tyranniskt, kan de icke-antagonistiska motsättningarna omvandlas till antagonistiska motsättningar som söker sig utlopp i en väpnad revolt. Just denna punkt dök på ett relativt tidigt stadium upp i den ideologiska debatten mellan Kina och Sovjetunionens kommunistiska partier och såvitt jag har mig bekant vill den sistnämnda parten ännu inte erkänna dialektiken mellan antagonistiska och icke-antagonistiska motsättningar. En av de många konsekvenser som denna distinktion för med sig har Mao utvecklat i de femton punkter som ingår i antologins sista avsnitt, ”De historiska lärdomarna av proletariats diktatur”. Av orsaker som abstrakt-teoretiskt är tämligen oförklarliga men som i historiskt perspektiv är ganska lättförklarliga har det socialistiska systemets utvecklingstendens t. o. m. på kort sikt tidigare betraktats ensidigt och mekaniskt. Socialismen ansågs endast kunna utvecklas framåt. I det långa loppet är detta säkert alldeles riktigt. Men på kort sikt och under olika slags konkreta betingelser vore det förvånansvärt om socialismen som system inte skulle uppvisa samma utvecklingstendenser som andra system, d. v. s. kunna stagnera eller rentav degenerera. Det måste gälla med särskild kraft så länge socialismen ännu är ett relativt ungt samhällssystem och större delen av världen ännu är kapitalistisk eller för-kapitalistisk. Av detta konstaterande följer i sin tur, att klasskampen i allmänhet och den ideologiska kampen i synnerhet måste tillmätas en mycket större betydelse för det socialistiska systemets utvecklingsmöjligheter än vad som tidigare

varit fallet, liksom också det kommunistiska samhällets ankomst snarare måste förläggas till år 2500 än år 1980.²

Det finns också andra moment i Maos författarskap som vore värda en ingående diskussion, exempelvis Maos åsikter om övertygelsens, självuppfostrens och självkritikens roll i det kommunistiska partiets arbetssätt. På den punkten kan man konsultera den i antologin medtagna uppsatsen om ”Partikommittéernas arbetsmetoder” vilken i likhet med så mycket annat i Maos författarskap är genomsyrad av politisk klokhet, kinesisk visdom och en varm och mänsklig syn på politiken. Den personliga enkelhet, ödmjukhet och självkritiska attityd som tycks vara en andra natur hos de kinesiska kommunisterna är naturligtvis i viss utsträckning uttryck för nationaldygder. Men de har säkert också, som bl. a. Edgar Snow påpekat, uppammats genom Mao Tse-tungs personliga inflytande. I KKP: s historia saknas ju också — bortsett från den väl ännu inte helt utredda händelsen i Fu Tien 1930 — de våldsamma inre uppgörelser som i varje fall tidigare satte sin prägel på Sovjetunionens kommunistiska parti. Tack vare att partiet oupphörligt hållit den inre diskussionen vid liv och förmått realisera den s. k. masslinjen i förhållandet mellan ledning, partimedlemmar och folk har KKP lyckats utarbeta metoder som bokstavligen gör det möjligt för ledande kadrer att ”höra gräset växa”.

Det finns mycket annat att tillägga i en karakteristik av ”Mao Tse-tungs tänkande”. Inte desto mindre är det väl klart, att det uttalande av Lu Ting-yi som citerades ovan träffar det mest väsentliga i detta tänkande, dvs. att Maos bidrag till marxismen och leninismen främst kan betecknas som en vidareutveckling av teorin för revolutionen i de koloniala länderna. Under 1800-talet utgick de proletära revolutionerna från städerna och avgjordes av den klass som hade makten i städerna. Detta gällde väsentligen också den ryska oktoberrevolutionen. Men redan denna visade — inte minst dess senare stadier — vilken oerhörd betydelse landsbygdens bondemassor hade för den socialistiska revolutionens möjligheter att segra. (T. o. m. novemberrevolutionen 1918 i det industrialiserade Tyskland avgjordes ju på sätt och vis av att städernas arbetare inte lyckades dra med sig bönderna.) Men efter oktoberrevolutionen har mönstret ändrats. Revolutionen har utgått från landsbygden i Kina, i Vietnam, i Algeriet och på Kuba. Därvid var den kinesiska revolutionen banbrytande och därför är det väl också riktigt, att Mao Tse-tungs teori i grund och botten är en teori för den koloniala revolutionen. Eftersom imperialismen och kolonialismen från och med sekelskiftet helt förändrade de internationella klass- och kraftförhållandena blev det så som redan Benjamin Franklin observerade, att ”ett stort välde lättast förminskas vid kanterna”. Det är t. o. m. möjligt, att Maos teori om upprättande av revolutionära basområden på landsbygden och inringningen av städerna från landsbygden kommer att framstå inte bara som den allmänna teorin för den koloniala revolutionen i den epok som vi lever i utan även för världsrevolutionen. Det är en suggestiv tanke som nyligen framförts av Maos vapenbroder och Kinas nuvarande försvarsminister Lin Piao [Lin Biao].³ Skulle den vara riktig, så finns det all anledning att uppmärksamt studera mästaren Mao:

Många länder och folk i Asien, Afrika och Latinamerika är nu föremål för aggression och förslavande i omfattande skala av imperialisterna med Förenta Staterna och dess lakejer i spetsen. De grundläggande politiska och ekonomiska förhållandena i många av dessa länder har många likheter med dem som rådde i Kina. Såsom i Kina är bondefrågan utomordentligt viktig i dessa områden. Bönderna utgör huvudkraften i den nationellt-demokratiska revolutionen mot imperialisterna och deras lakejer. I sin aggression mot dessa länder börjar imperialisterna vanligen med att ta de stora städerna och de viktigaste kommunikationslinjerna men de förmår inte underkasta den vidsträckta landsbygden sin

² De filosofiska texter som Bo G talar om ingår i samlingen: [Mao Zedong om motsättningar](#).

³ Lin Piao hamnade senare i onåd och dog i en flygkrasch i Mongoliet under flyktförsök. Denna händelse bidrog till att Bo G omvärderade och bröt maoismen, se hans artikel [Kina efter ”de fyra”. ”Det som skapat tveksamhet är ytterst Lin Biao-affären”](#).

fullständiga kontroll. Landsbygden och endast landsbygden kan stå till tjänst med de stora områden inom vilka revolutionärerna kan manövrera fritt. Landsbygden och endast landsbygden kan stå till tjänst med de revolutionära baser från vilka revolutionärerna kan gå framåt till slutlig seger.

Just av detta skäl tilldrar sig kamrat Mao Tse-tungs teori om att upprätta revolutionära basområden på landsbygden och inringa städerna från landsbygden allt större uppmärksamhet bland folken i dessa områden.

Om vi betraktar hela jordklotet så kan Asien, Afrika och Latinamerika sägas utgöra ”världens landsbygd”, om Nordamerika och Västeuropa kan kallas ”världens städer”. Efter andra världskriget har den proletära revolutionära rörelsen av olika skäl temporärt bromsats upp i de nordamerikanska och västeuropeiska kapitalistiska länderna, medan folkens revolutionära rörelse i Asien, Afrika och Latinamerika har vuxit kraftigt. På sätt och vis uppvisar den nutida världsrevolutionen också en bild av städernas inringning från landsbygden. I sista hand hänger hela den världsrevolutionära saken på den revolutionära kamp som utvecklas av folken i Asien, Afrika och Latinamerika, vilka utgör den överväldigande majoriteten av världens befolkning. De socialistiska länderna bör betrakta det som sin internationalistiska plikt att understödja folkens revolutionära kamp i Asien, Afrika och Latinamerika.

Oktoberrevolutionen öppnade en ny era i de förtryckta nationernas revolution. Oktoberrevolutionens seger slog en brygga mellan den socialistiska revolutionen i Västern och den nationellt-demokratiska revolutionen i de koloniala och halv-koloniala länderna i Östern. Den kinesiska revolutionen har framgångsrikt löst problemet om hur den nationellt-demokratiska revolutionen skall förbindas med den socialistiska revolutionen i de koloniala och halv-koloniala länderna.

(*Folkets Dagblad*, Peking den 3/9 1965)⁴

För att göra rättvisa åt Mao Tse-tung bör det naturligtvis tilläggas, att varken han (eller Lin Piao) någonsin inbillat sig, att revolutionen på världens landsbygd av sig själv leder till revolution i världens städer. Enligt Mao når både bönderna och stadsborna målet snabbast och säkrast om de samordnar den revolutionära verksamheten på landsbygden och i städerna. Ty även om det har inträffat mycket sedan Marx och Engels skrev *Kommunistiska Manifestet*, så gäller förstås fortfarande, att arbetarklassens befrielse måste vara dess eget verk.

April 1966
Bo Gustafsson

Lästips:

Mao-texterna som ingick i Bo G:s samling (de flesta):

[Mao Zedong om motsättningar](#) (samling innehållande flera texter)

[Se även [Om det korrekta sättet att behandla motsättningar inom folket](#) som är en annan version av en text som ingår i ovannämnda textsamlingen]

[Rapport om en undersökning av bonderörelsen i Hunan](#) (1927)

[Den kinesiska revolutionen och Kinas kommunistiska parti](#). (1939)

[Folkets demokratiska diktatur](#).(1949)

Andra författare om Maos tänkande:

Charles Bettelheim och Rossana Rossanda: [Om Maos marxism](#) (1970)

Martin Fahlgren: [Mao, KKP och frågan om Stalin](#) (2006, rev. 2017)

⁴ Citatet är från Lin Piao's skrift [Leve segern i folkkriget](#). (översättningen något reviderad) .

Martin Glaberman: [Mao som dialektiker](#) (1968)

Enver Hoxha: [Kritik av Mao Tsetungs tänkande](#) (1979)

Maurice Meisner: [Mao Zedong – Ett politiskt och intellektuellt porträtt](#) (2007)

Stuart Schram: [Mao Tse-tungs tänkande](#) (1989)